

DATOS IDENTIFICATIVOS

Lingua: Lingua española

Materia	Lingua: Lingua española			
Código	P04G070V01103			
Titulación	Grao en Comunicación Audiovisual			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Fernández Soneira, Ana María			
Profesorado	Fernández Soneira, Ana María			
Correo-e	anafe@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo estudar os elementos lingüísticos que entran en xogo na comunicación audiovisual.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B5	Habilidade para expoñer os resultados dos traballos académicos de xeito oral ou por medios audiovisuais ou informáticos consonte os canons das disciplinas da comunicación
B6	Capacidade para definir proxectos persoais de creación innovadora que poidan contribuír ao coñecemento ou desenvolvemento das linguaxes audiovisuais ou á súa interpretación
C2	Coñecemento da relación existente entre a evolución tecnolóxica e industrial e a linguaxe audiovisual, tendo en conta os conceptos teórico prácticos das representacións visuais e auditivas, os sistemas de comunicación e transmisión de conceptos e as súas realidades, así como os valores simbólicos e culturais básicos que favorezan unha correcta interpretación e análise dos signos ou códigos da imaxe en toda a súa extensión.
C6	Coñecemento do uso correcto oral e escrito das linguas oficiais aplicadas á comunicación audiovisual
C8	Coñecemento, identificación e aplicación de recursos, elementos, métodos e procedementos dos procesos de construción e análise dos relatos audiovisuais tanto lineais como non lineais.
C21	Capacidade para escribir con fluidez, textos, programacións ou guións nos campos da ficción cinematográfica, televisiva, videográfica, radiofónica ou multimedia.
C22	Capacidade para analizar relatos audiovisuais, atendendo aos parámetros básicos da análise de obras audiovisuais, considerando as mensaxes icónicas como textos e produtos das condicións sociopolíticas e culturais dunha época histórica determinada.
C32	Capacidade para percibir criticamente a nova paisaxe visual e auditiva que ofrece o universo comunicativo que nos rodea, considerando as mensaxes icónicas como froito dunha sociedade determinada, produto das condicións sociopolíticas e culturais dunha época histórica determinada.
D2	Capacidade de traballo en equipo e de comunicación das propias ideas mediante a creación dun ambiente propicio, así como capacidade para integrarse nun proxecto común encamiñado á obtención de resultados
D3	Capacidade para asumir riscos expresivos e temáticos, aplicando solucións e puntos de vista persoais no desenvolvemento dos proxectos.
D4	Capacidade para tomar decisións fundamentadas en situacións de incerteza, asumindo de forma constructiva as consecuencias e resultados obtidos.
D5	Práctica sistemática de autoavaliación crítica de resultados: valoración da importancia de corrixir e axustar constantemente os erros cometidos nos procesos creativos ou organizativos

D6	Orde e método: habilidade para a organización e temporalización das tarefas, realizándoas de xeito ordenado adoptando con lóxica as decisións prioritarias nos diferentes procesos de produción audiovisual
D7	Conciencia solidaria: respecto solidario polas diferentes persoas e pobos do planeta, polos valores universais de educación, cultura, paz e xustiza, e polos dereitos humanos, a igualdade de oportunidades e a non discriminación de mulleres e persoas con discapacidade
D8	Sensibilidade, respecto e necesidade de conservación do patrimonio cultural e audiovisual de Galicia e do mundo

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Demostrar unha adecuada, coherente e correcta expresión oral e escrita en lingua española.	A1 A4	B5	C6 C8 C21	D3
Analizar a comunicación audiovisual dende unha perspectiva lingüística (gramatical, pragmática e estilística).	A1 A5	B6	C6 C8 C21 C22 C32	D3 D4 D5
Saber realizar un deseño de investigación para a análise do exercicio físico e a condición física nos ámbitos do rendemento e da saúde				
Recoñecer as funcións da linguaxe que poden formar parte da mensaxe audiovisual.	A1	B6	C8 C22	D3
Saber diferenciar as características da linguaxe empregada na comunicación audiovisual, os medios de difusión, os canais elixidos, e o tipo de destinatario da mensaxe e saber adaptar o código lingüístico a estas características.	A1 A4	B5 B6	C2 C6 C8 C22 C32	D5 D7 D8
Analizar mostras comunicativas, principalmente audiovisuais, co obxectivo primeiro de aprender a criticar modelos, sobre todo no que se refire as características propias de elaboración dun texto: adecuación, coherencia e cohesión.	A1 A4 A5	B6	C22	D2 D3 D4 D5
Crear textos. Aprender a manexar os recursos da lingua española para a creación de mostras de lingua creativas, orais, escritas e audiovisuais. Aprender a ser creativos e ousados na expresión en o tratamento. Favorecer, xa que logo, a expresión de ideas dunha maneira independente, orixinal e tolerante.	A1 A5	B6	C2 C6 C8 C21	D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8

Contidos

Tema	
1. A comunicación, a linguaxe e as linguas: a lingua española.	1.1. A comunicación e a linguaxe 1.2. Funcións da linguaxe. 1.3. A comunicación verbal e a comunicación non verbal. 1.4. A comunicación audiovisual
2. Rasgos lingüísticos da mensaxe audiovisual: imaxes e sons	2.1. Fonética e prosodia 2.2. Morfoloxía e sintaxis 2.3. O léxico 2.4. Innovacións, creacións lingüísticas propias deste medio de comunicación.
3. Rasgos pragmáticos e retóricos da mensaxe audiovisual	3.1. ¿Quen é o destinatario da mensaxe audiovisual? 3.2. Os xéneros audiovisuais 3.3. ¿Cómo inflúe o coñecemento do mundo na nosa percepción da mensaxe audiovisual? 3.4. As figuras retóricas
4. Os ámbitos e rexistros das linguas	4.1 Medios: Expresión oral e expresión escrita en español. 4.2. Norma e uso do español nos medios. 4.3. Situacións: institucionais, públicas, privadas. 4.4. Rexistros lingüísticos: solemne, formal, informal, etc.
5. Análise e composición de textos, escritos, orais e audiovisuais en español.	5.1. Coherencia e cohesión 5.2. Adecuación dos textos ao canal de expresión, ao obxectivo buscado e aos destinatarios. 5.3. Intertextualidade

Planificación

Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais

Sesión maxistral	16	16	32
Resolución de problemas e/ou exercicios	16	32	48
Presentacións/exposicións	8	32	40
Debates	2	6	8
Titoría en grupo	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	2	6	8
Actividades introdutorias	2	0	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	As horas destinadas ás sesións maxistras centraranse na explicación dos contidos teóricos da materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Nas horas marcadas na planificación para a resolución de problemas e exercicios, realizaranse prácticas tanto da norma e do uso do español como de análise e produción de textos escritos, orais e audiovisuais.
Presentacións/exposicións	Os alumnos elixirán temas relativos aos contidos da materia, a partires do visto nas aulas e nas titorías, e realizarán sobre eles unha análise teórica e unha exposición oral na aula (en grupo). Os alumnos, de maneira individual, prepararán e presentarán na aula un aspecto vencellado á lingua española ("A lingua nun minuto")
Debates	Intercambio de ideas e argumentacións sobre os contidos da materia.
Titoría en grupo	Estas titorías destinaranse á resolución de dúbidas que poidan xurdir aos alumnos e que non sexan tratadas na aula; tamén servirán para orientar aos alumnos na realización dos traballos e das exposicións fixadas.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Os alumnos realizarán exercicios sobre textos propostos pola profesora.
Actividades introdutorias	Presentación dos contidos da materia; o obxectivo e saber cal é a relación que os alumnos establecen entre a lingua española e a comunicación audiovisual: "a comunicación como marco de reflexión sobre a lingua".

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Marcaranse horas de titoría para estruturar os traballos que os alumnos deberán presentar na aula.
Debates	Nas semanas anteriores a realización do debate haberá titorías para traballar na planificación e no desenvolvemento desta actividade.
Titoría en grupo	Estas titorías están pensadas para resolver as dúbidas que plantexen as actividades grupais.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Os alumnos poderán asistir a titorías para planificar os seus traballos de avaliación e resolver as dúbidas que lles plantexen.
Probas	Descrición
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Nestas horas a profesora explicará as directrices básicas para o desenvolvemento da proba final.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas e/ou exercicios	Valorarase a participación activa na aula tanto na resolución de exercicios como nas preguntas e comentarios que se fagan.	10	A1 A5	B5 C6 C8	C2 D5 D6	D2
Presentacións/exposicións	1. Elección dun tema relacionado con algún dos contidos vistos na aula, e elaboración dun breve traballo de análise que terá que ir acompañado dunha exposición oral na aula. 2. Preparación e presentación, de xeito oral, dun aspecto vencellado á lingua española ("A lingua española nun minuto")	30 (20 + 10)	A4 A5	B5 B6 C6 C8 C22 C32	C2 D2 D3 D6 D8	D2

Debates	Valorarase a participación activa, a aportación de ideas e a contribución ao debate dos alumnos.	10	A4	B5	C6 C22 C32	D2 D3 D6 D7 D8
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Entrega dun traballo sobre o libro Lección pasada de moda, de Javier Marías. Entrega dunha práctica de escritura.	20	A1 A4 A5		C6 C21 C32	D3 D5 D7
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Ao final do curso os alumnos farán unha proba escrita na que terán que demostrar a adquisición dos contidos teóricos do curso e un bo dominio da competencia lingüística do español.	30	A5	B5 B6	C6 C8 C22	D3 D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación será continua. Para poder seguir esta avaliación o alumno deberá asistir ao 80% das horas de clase. A participación activa será puntuada na nota global.

Para superar a materia o alumno ten que realizar todos os traballos estipulados polo profesor (traballos de aula, traballos tutelados, exposicións orais). A entrega de prácticas ou exercicios propostos terá que realizarse na data establecida polo profesor. Fóra dese prazo non serán admitidos. O feito de non entregar algún dos traballos que conforman a avaliación suporá a perda do dereito á avaliación continua.

A nota final será a suma de todas as calificacións obtidas nos traballos e na proba final.

AVISO: a detección de plaxio nalgún dos traballos suporá a perda do dereito á avaliación continua.

2ª Edición de actas

O alumnado que non cumpra os requisitos da avaliación continua poderá realizar un único exame na convocatoria de xullo, na data estipulada oficialmente. Este exame terá unha parte teórica e outra práctica.

Bibliografía. Fontes de información

REFERENCIAS BIBLIOGRÁFICAS BÁSICAS

1. Lengua española

Bezós López, Javier (coord.) (2015): *Manual de español urgente (Fundéu)*, Barcelona, Debate.

Briz, A. (coord.) (2008): *Saber hablar*, Madrid, Aguilar.

Cassany, Daniel (2007): *Affilar el lapicero: guía de redacción para profesionales*, Barcelona, Anagrama.

Cortés Rodríguez, Luis (2013): *El español que hablamos. Malos usos y buenas soluciones*, Editorial Universidad de Almería.

Escandell Vidal, Mª Victoria (2005): *La comunicación*, Madrid, Gredos.

Escandell Vidal, Mª Victoria (coord.) (2009): *El lenguaje humano*, Madrid, Editorial universitaria Ramón Areces.

Fernández Romero, José Antonio (2012): *Manual Guía atípico y sinóptico para la corrección de textos (Ortografía y morfosintaxis)*, Servizo de publicacións da Universidade de Vigo.

Instituto Cervantes (2012): *El libro del español correcto. Claves para hablar y escribir bien en español*, Madrid, Espasa Libros.

Laborda Gil, Xavier (2014): *Inteligencia comunicacional. El orador sexy*, Barcelona, Plataforma.

Marías, Javier (2012): *Lección pasada de moda. Letras de lengua*, Galaxia Gutenberg.

Mesanza López, J. (2009): *Hablar y escribir correctamente: barbarismos, impropiedades y dudas en el español oral y escrito*, Madrid, Wolters Kluwer.

RAE / ASALE (2010): *Ortografía de la lengua española*, Madrid, Espasa.

RAE / ASALE (2013): *El buen uso del español*, Madrid, Espasa Libros.

Robles Ávila, Sara (ed.) (2005): *Aspectos y perspectivas del lenguaje*, Málaga, Universidad de Málaga.

Sánchez Lobato, J. (coord.) (2006): *Saber escribir*, Madrid, Aguilar.

Tascón, Mario (dir.) (2012): *Escribir en Internet. Guía para los nuevos medios y las redes sociales*, Barcelona, Galaxia Gutenberg / Fundéu BBVA.

2. El lenguaje de la comunicación audiovisual

Agencia EFE (2011): *Libro del estilo urgente*. Agencia EFE, Barcelona, Galaxia Gutenberg.

Alberich Pascual, Jordi et al. (coord.) (2005): *Comunicación audiovisual digital: nuevos medios, nuevos usos, nuevas formas*, Barcelona, UOC.

Arroyo, Antonio (coord.) (2008): *La lengua española en los medios de comunicación y en las nuevas tecnologías*, Madrid, Ediciones del Laberinto.

Castillo Pomeda, José M^a (2002): *Elementos del lenguaje audiovisual en televisión*, Madrid, Instituto Oficial de Radio y Televisión, D.L.

Crystal, David (2005): *La revolución del lenguaje* [Trad. de *The Language Revolution*], Madrid, Alianza Editorial.

de Santiago Guervós, Javier (2012, 2ª ed.): *Principios de comunicación persuasiva*, Madrid, Arco Libros.

Díaz Fouces, Óscar & Pilar García Soidán (2016): *Redes y retos. Estudios sobre la comunicación en la era digital*, Barcelona, Octaedro.

Díez de Revenga Torres, Pilar & Miguel A. Puche Lorenzo (eds.): *Nuevas claves para el estudio de la lengua española. Usos especializados en la comunicación*, Ediciones de la Universidad de Murcia.

Díez Pardo, Emeterio (2003): *Narrativa audiovisual: la escritura radiofónica y televisiva*, Madrid, Universidad Camilo José Cela.

García González, Nieves (2008): *Periodismo, publicidad, cine, comunicación audiovisual y relaciones públicas. Iconos para un lenguaje democrático*, Madrid, Fragua comunicación.

Gómez de Ávila, Manuel (dir.) (2007): *Interculturalidad, cine y literatura*, Barcelona, Anthropos.

Guarinos, Virginia (2009): *Manual de narrativa radiofónica*, Madrid, Síntesis.

Rodero Antón, Emma et al. (2004): *La Radio que convence: manual para creativos y locutores*, Barcelona, Ariel.

REFERENCIAS BIBLIOGRÁFICAS SECUNDARIAS Y DE APOYO

1. Lengua Española

Álvarez Menéndez, A. I. (2005): *Hablar en español: la cortesía verbal, la pronunciación estándar del español, las formas de expresión oral*, Oviedo, Nobel.

Cassany, Daniel (2007, 14ª ed.): *La cocina de la escritura*, Barcelona, Anagrama.

Cassany, Daniel (2006): *Taller de textos: leer, escribir y comentar en el aula*, Barcelona, Paidós.

Durante, Ana (2015): *Guía práctica del neoespañol. Enigmas y curiosidades del nuevo idioma*, Barcelona, Debate.

Gómez Font, Alberto et al. (2015): *Palabras mayores. 199 recetas infalibles para expresarse bien*, Barcelona, Larousse editorial.

Gómez Torrego, Leonardo (2007, 2ª ed.): *Hablar y escribir correctamente: gramática normativa del español actual*, Madrid, ArcoLibros.

Gómez Torrego, Leonardo (2009): *Ortografía de uso del español actual*, Madrid, Espasa-Calpe.

Grijelmo, Álex (2015): *Palabras de doble filo*, Madrid, Espasa.

Instituto Cervantes (2013): *Las 500 dudas más frecuentes del español*, Madrid, Espasa.

Laborda Gil, Xavier (2012): *De retórica: la comunicación persuasiva*, Barcelona, UOC

Martínez de Sousa, José (2008): *Ortografía y ortotipografía del español actual*, Gijón, Trea.

RAE (2004): *Diccionario de la lengua española* [Recurso electrónico], Madrid, Espasa Calpe (<http://buscon.rae.es/drae/>).

RAE / Asociación de academias de la lengua española (2005): *Diccionario panhispánico de dudas*, Madrid, Santillana

(<http://buscon.rae.es/dpdI/>).

RAE / ASALE (2009): *Nueva gramática de la lengua española*, Madrid, Espasa.

*El alumno tendrá que consultar además otras fuentes tales como fuentes electrónicas.

Recomendacións
